

תוספת שבת

השבוע העלון

לע"נ

הג"ר ראובן יוסף

רפאל

בן הג"ר אהרן

נובירט זצ"ל

זמני הדלק"נ שבת פרשת אחרי מות קדושים

ירושלים: 6:49 מוקדם: 6:39

בני ברק: 7:04 מוקדם: 6:54

מודיעין עילית: 6:58 מוקדם: 6:48

חיפה: 6:59 מוקדם: 6:49

טבריה: 6:55 מוקדם: 6:45

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

מעלת גדולת השבת הנלמדת מהלכות ספירת העומר:

ור"ח התירו להסתפר בערש"אפי' שזה באמצע ימי הספירה, וכן לישא אשה בו ביום מותר כיון שעיקר הסעודה תהיה בשבת ר"ח. (משנ"ב שם ס"ק ה').

ובלקט יושר התיר בשם התרומת הדשן גם לברך שהחיינו בשבתות העומר.

השנה של"ג בעומר חל ביום שישי ערב שבת, גם לדעת השו"ע שבכל שנה מותר להסתפר רק בל"ד בעומר, כאשר ל"ג בעומר חל ביום שישי מותר להסתפר כבר ביום ו' לכבוד שבת. (שו"ע תצ"ג ס"ב)

וכן כשחל ר"ח אייר בשבת שיש בזה תוספת שמחה של שבת

בענין ניצול הלימוד בימי שישי ערב שבת שעון קיץ

הרי מפסיד חלק נכבד מימי חייו, הרי לשבת צריך הכנה ואיך יתכן להיכנס לשבת קודש לאחר שעות של בטלה. כשהוקם בביהמ"ד "חמדת צבי" על ידי הרב דרורי כולל "תוספת שבת" היה רבינו מעודד ממריץ ומחזק לקיום הכולל ופיתוחו וגידולו, כדי לחזק הלימוד בערבי שבת וחג. יחד עם זה כדרכו לשקול כל דבר במאזני יושר, ציין והדגיש לבעלי משפחות ברוכות, כי בזמן הסמוך להדלקת הנרות צריך לשהות בבית, לסייע ולדאוג יסייעו את כל המלאכות ושדלילו את הנרות בזמן.

מרב הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל היה מורה לבני הישיבה, המשוחררים מעול הכנות השבת בבית: "צריך להתרגל לסיים את ההכנות לשבת מוקדם ולא להשאיר את ההכנות לזמן מאוחר. ואם אפשר, ללמוד שעה לפני הדלקת הנרות. כי כאשר נכנסים לשבת מתוך לימוד תורה, מרגישים את קדושת השבת אחרת לגמרי.

כך גם היה מעורר תמיד לאברכים, שאמנם אין סדרים קבועים בכולל ביום שישי אך ודאי שכל אחד מחוייב לקבוע לעצמו סדרי לימוד ליום זה, וציין כי מלבד זאת שהמבטל זמנו בימי שישי

עובדות והנהגות בעניני שבת על מרב רבן של כל בני הגולה רבי יצחק אלחנן ספקטור זצוק"ל

השבת. (לפרקים להגאון רבי יחיאל יעקב וינברג זצ"ל עמ' קכב בשם הגר"צ בן רבנו)

נכדתו של רבי יצחק אלחנן זצ"ל מספרת: כשהיה יוצא בשבת לשוח ביער ולקראתו עדת צעירים מקלות בידיהם סיגירות בפיותיהם, משראו את הרב מרחוק היו משתדלים להסתיר את המקלות ואת הסיגירות, סבא היה משים עצמו כאילו לא ראה בקלקלתם והיה מקדים בקול רם "אגוט שבת א שיין וועטער שיין צו שפאצירען" - שבת שלום מזג אוויר נאה ויפה לטיול.

זהירות ביציאה מחוץ לתחום בל"ג בעומר

השנה ל"ג בעומר חל ביום ששי ולנוסעים למירון וממירון צריך זהירות גדולה מאד לא לצאת מאוחר, ולא להכשיל הנהגים והשומרים בחילולי שבת, ובפרט שצפויים פקקים מרובים לאחר שכבר כמה שנים לא היה אפשרות לעליה מסודרת.. וכן לשובתים באיזור מירון יש לבדוק מהו תחום שבת והאם יכולים ללכת בשבת ממקום שהותם למירון אפי' ע"י עירוב תחומין.. שכידוע דרך של כאלף מטר שזה כרבע שעה מחוץ לשוב זה כבר תחום שבת.. לפרטים הלכתיים ולעשיית עירוב בחינם ניתן לפנות לארגון "ערבתם" הטלפון שלהם הוא

0722-722-909

מסופר שהגאון ר' יצחק אלחנן ספקטור פגע באיש אחד נגיד מאוהביו בשבת כשהוא מחזיק סיגריה בידו, כשראה אותו איש את הגאון טמן מיד את הסיגריה בכיסו אבל לא הועיל לו כי הגאון כבר ראה את הסיגריה בידו קודם לכן אמר לו הגאון גוט שבת. והשיב לו האיש גוט שבת, אמר לו הגאון "מובטחני בך שתאריך ימים". שאל אותו האיש את הגאון מה יום מיומיים כי תברכני, השיב לו הגאון: שנינו א"ל הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל משמע

מכאן שהשבת בגדר מתנה היא לישראל וכתוב (משלי טו, כז) שונא מתנות יחיה מכיון שאתם שונאים מתנות מובטחני בכם שתאריכו ימים. נתן לו הגביר תודה על מוסרו הנאה שאמר לו על דרך החידוד, ודברי חכמים בנחת נשמעים. (רבי שמעון יצחק פינקלשטין סידור תפילה ע"פ שיח יצחק עמ' קצה)

מסופר שבפעם הראשונה שחונני פתח את חנותו בקובנה ביום השבת הלך רבי יצחק אלחנן והביא את ספריו לחנותו של אותו איש, ולמד שם כל יום השבת. אותו חנוני אמר אמנם בדרך היתול, רבי כבוד תורתו גורם שאחלל את יום השבת גם להבא כי איך אוכל ואזכה אחרת לכל הכבוד הזה לראות את מעלתו כאורח בביתי, ואולם מכאן ואילך היתה חנותו סגורה תמיד ביום

ומעשה ברבי יצחק אלחנן זצ"ל שהיה מטייל בשבת ברחובה של עיר ושמשו עמו. ראו אדם מישראל מהלך כנגדם וסיגריה עשנה בפיו. משהרגיש בהם השליך הסיגריה מזה פיו והתחיל מהלך ופוסע פסיעה קטנה של שבת, כשעבר על פניהם נענה בראשו כלפי הרב, שבת שלום רבנו, שבת שלום ומבורך מחזיר לו רבי יצחק אלחנן בנחת. השמש אדם כשר ותמים התחיל מתרחץ: עברין שכמותו מחלל שבת בפרהסיה ראוי הוא ליעשות גל של עצמות. יניח לו מר מפס רבי יצחק אלחנן דעתו של השמש, אדם זה מהראוי לקרבו בימין, שכן מדה טובה יש בו עדיין הוא מכבד את התורה ומתביש בפני תלמיד חכם ואילו כשנדחה אותו בשתי ידיים יבעט בשתי רגליו ויהא מומר להכעיס. (רבי מרדכי ליפסון מדר דר)

הנהגות השבת מרשכבה"ג מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצוק"ל

זהירות מטילטול אפילו במקום שיש עירוב

מספר עד ראיה רבי שרגא היימן: "שבת אחת הלך רבינו לשיבה והימים ימי החורף הקרים (כאשר הטמפרטורה היתה מעלות רבות מתחת לאפס), לפתע הרגיש שהמתלה בו תולים את מעיל ה"פוטער" (מעיל פרווה) נקרע מצד אחד. תיכף ומיד פשט את המעיל והניחו על הרצפה בכדי לא לעבור על איסור הוצאה, וזאת על אף שהיה בקמניץ עירוב כשר.

אגב, רבי נחום לייבאוויץ אחיינו של רבינו סיפר שכאשר העניק לו רבינו סמיכה התנה זאת בכך שלא יטלטל כל חייו אף במקום שיש עירוב. - מפי רבי ברוך דב ליכטנשטיין - הרב הדומה למלאך.

אחד התלמידים סיפר שפעם בליל שבת בזמן השיעור כסס צפרניו ורבינו למרות שבזמן השיעור היה שקוע כל כולו בשיעור הבחין בזה מיד, ירד ממקומו ניגש אליו ולחש לו באוזן בעדינות: "שבת".

שמחת הבר מצוה

באותה תקופה הגיע בנו של רבינו הג"ר יעקב משה למצוות, והגר"ח ביקש מבני ביתו שיאמרו לו באיזו שבת תתקיים הבר מצוה שכן עליו להתכונן, שכיוון שברצונו לבא לשמחה עליו להתכונן. "הכנה" זו מה טיבה? שכן הגר"ח כאשר ידע שבשבת הוא צריך לצאת מביתו היה בודק בערב שבת את מעילו, אם אין איזה חוט או כפתור מתנדנד, מחשש שלא יעבור על איסור הוצאה בשבת. אולם רבינו לא רצה להטריחו ללכת עד ביתו בשבת ולכן לא הזמינו. לאחר שבת התרעם הגר"ח שלא הודיעהו על שמחת ה"בר מצוה" ועל ההווא אמינא שזה טירחה עבורו. (עובדות ונהגות לבית בריסק ח"א עמ' ק"ה מפי רבי חיים שלמה לייבאוויץ זצ"ל).

רבינו מחזק את יהודי אמריקה בנסינותיהם

לבד חיזוק בתורה היה רבינו מחזק את יהודי אמריקה בכל נסינותיהם ומאבקהם. בכאב גדול ראה את הנסיון של שמירת שבת שהיה אז מנת חלקם שאדם שלא הסכים לעבוד בשבת אפסו סכוייו למצוא עבודה. גם לסגור את החנות בשבת היה נסיון קשה.

יום אחד עבר ליד חנות שהיתה נעולה על מנעול ובריח בשבת. ניגש רבינו ונשק את המנעול בחום, באומרו: "הייליגע שלעסר, מנעול זה מכריז שה' הוא האלקים ושנאנחנו עם ישראל עבדיו".

כשבא אליו יהודי וסיפר לו שהוא סוגר חנותו בשבת. אמר לו רבינו, כשתסגור החנות שים אזנך על המנעול ותשמע איך שהוא אומר ה' הוא האלקים. - מפי רבי גדליה איזמן זצ"ל ששמע מרבי אליהו לאפיאן זצ"ל שרבינו אמר שעל מנעול כזה ישנה קדושת השבת.

באחת העיירות שביקר היו כמה מספרות של יהודים שעבדו גם בשבתות והיתה התעוררות רבה בענין זה עד שקיבלו על עצמם להפסיק לעבוד בשבת והתחייבו בכתב לסגור מספרותיהם בשבת, כששמע זאת רבינו קם תיכף ממקומו ונישק את הספרים וביקש מהם שיברכו אותו, באומרו מתוך התרגשות: "במקום

שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". - מאיר עיני ישראל עמ' ח"ה עמ' 306.

שח אחיינו הגאון רבי ישראל גרבר זצ"ל: כעבור שנה בישיבה ואולי יותר, התחלתי לאכול בביתו מדי שבת ויום טוב.

את הקידוש היה אומר בישיבה, גם בלילה גם ביום, אך אינני זוכר כיצד נהג ב"ויכולו השמים". דומני שלא האריך בדברי תורה בשולחן, אבל בהחלט אמר כמה דברים.

שבת אחת הוא העיר בחיך: "בזמירות השבת אומרים 'טועמיה חיים זכו, אלו שטועמים את סעודת השבת אכן 'חיים זכו!' ומה יעשה יהודי כמוני, שאיני יכול לאכול? למעני גם יש עצה - 'וגם האוהבים דבריה גדולה בחרו!' היה זה בשנים האחרונות, כשהתקשה לאכול בשל בעיות בריאות. היה בכל פעם משבח את הרבנית שמכינה אוכל משובח.

ענינים פוליטיים וכלליים כלל לא עלו על השולחן, רק בלימוד. פעמים סיפר מגדולי ישראל, ובפרט מרן הגר"ח. היתה אווירה חגיגית, מעט זמר, מעט דברי תורה.

בסעודות השבת היה שר הן מסדר הזמירות והן מתוך התפילות. חבל שאינני משורר בטבעי, ואיני יכול לחזור על הניגונים עצמם, אבל זוכרני שהיה שר "על ידי דוד, דוד, דוד, משיח צדקך", שר הרבה קטעי תפילה. בהחלט בעל מנגן גדול!

ביחוד היה שר שירי רגש ודביקות בהשי"ת בעת "רעוא דרעוין" בזמן סעודה שלישית.

הוא היה מנגן בחסד, גם מאד מוכשר לזה וגם בעל רגש גדול. במיוחד הרבה לשיר ב'ימים טובים'. היה לו איזה שיר שהיה בנוי על קושיה ותירוץ, דומני בלי מלים, והמנגינה מתאימה עצמה לקושיה ואחר כך לתירוץ, עם ה'הרגש' הנכון. היו ניגונים שהוא חיבר. בחגים היה שר עם הציבור, תוך שבחורים מצטרפים אליו בשירתו הנעימה והמיוחדת.

תלמידו מתקופת סלובודקה רבי ידידיה זילברמן מזכיר בהקדמה לספרו חידושי ידידיה הלוי ח"ב שבהיותו אב"ד ור"מ בהאלוסק אירע שפרצה שריפה בשבת ורבי ברוך בר סגר התריסים בביתו ברצותו שלא יחללו שבת ולמרבה הפלא עלתה העיירה כולה בלהבות ורק ביתו היה הבית עבורו היחידי שנשאר שלם.

קרע את הש"ק

באחד הפעמים נאסף מקהילה מסוימת סכום כסף גדול והתברר שהש"ק נכתב בשבת ע"י הפרזידנט (ראש ועד בית הכנסת) כשקיבל רבינו את הש"ק ונודע לו על כך קרע את הש"ק לגזרים. רק כשנודע שהתורמים הינם יראי שמים בתכלית ורק הפרזידנט הוא מחלל שבת ניאות רבינו לקבל הש"ק מידם.

מראהו במלאך אלוקים

בשב"ק היה רבינו פושט צורה ולובש צורה. הג"ר חיים אברהם פינקוס סיפר שבשבת היה נראה אחרת, ראו את השכינה שורה עליו. גם הג"ר שכנא זאהן סיפר כשאשר היה רבינו מגיע למסור את השיעור בליל שבת היה נראה אחרת ומראהו כמלאך אלוקים.